

УДК 351.82:338.22:004

DOI: 10.31673/2786-7412.2026.034103

Зоряна ГБУР

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування,
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, м. Київ
ORCID ID: 0000-0003-4536-2438
e-mail: ernest-natan@ukr.net

Zoriana HBUR

Doctor of Sciences in Public Administration, Professor,
Professor of the Department of Public Management and Administration,
State University of Information and Communication Technologies, Kyiv
ORCID ID: 0000-0003-4536-2438
e-mail: ernest-natan@ukr.net

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕТІНІЗАЦІЇ БЕЗ ПОСИЛЕННЯ КОНТРОЛЮ

DIGITALIZATION AS A TOOL FOR SHADOW ECONOMY REDUCTION WITHOUT INCREASING REGULATORY CONTROL

Анотація. У статті розкрито актуальність дослідження цифровізації податкового адміністрування як одного з важливих напрямів підвищення ефективності функціонування податкової системи та скорочення масштабів тіньової економіки без розширення контрольованого впливу держави. Встановлено, що цифрова трансформація податкової сфери забезпечує зміну традиційної моделі взаємодії між державою і платниками податків, орієнтуючи її на розвиток сервісного підходу, спрощення адміністративних процедур і підвищення доступності публічних послуг. З'ясовано, що сучасні наукові дослідження переважно присвячені окремим аспектам цифровізації податкової системи, тоді як взаємозв'язок між розвитком цифрових сервісів, добровільною легалізацією економічної діяльності та скороченням масштабів тіньової економіки потребує комплексного наукового обґрунтування. Наголошено, що метою дослідження є визначення впливу цифровізації податкового адміністрування на процеси детінізації економіки шляхом обґрунтування ролі цифрових сервісів, інформаційно-комунікаційних технологій та організаційно-правових механізмів у підвищенні рівня добровільного виконання податкових зобов'язань. Підкреслено, що впровадження електронних сервісів, автоматизованого опрацювання інформації, цифрового документообігу та сучасних інформаційних систем сприяє підвищенню прозорості фіскальних процесів, скороченню адміністративних витрат і формуванню стійкої мотивації до легального ведення господарської діяльності. Констатовано, що практична реалізація цифрових інструментів, зокрема Електронного кабінету платника, програмних реєстраторів розрахункових операцій, застосунку «Дія», систем «Трембіта», «Вчасно», eАкцизу та механізму єдиного рахунку, забезпечує підвищення якості податкового адміністрування,

роширює можливості електронної взаємодії та мінімізує адміністративне навантаження на платників податків. Визначено, що чинне організаційно-правове забезпечення цифрової трансформації податкової сфери формує належні умови для функціонування електронного документообігу, цифрової ідентифікації, інтегрованого інформаційного середовища та гармонізації національної податкової системи з європейськими принципами цифрового врядування. Обґрунтовано, що подальший розвиток цифровізації податкового адміністрування доцільно спрямовувати на розширення функціональних можливостей цифрових сервісів, інтеграцію державних інформаційних ресурсів, зміцнення кібербезпеки та підвищення цифрової компетентності користувачів, що сприятиме добровільній детінізації економіки, зміцненню довіри до державних інституцій і підвищенню ефективності податкового адміністрування.

Ключові слова: цифровізація, податкове адміністрування, детінізація економіки, цифрові сервіси, електронне урядування, податкова система, електронний документообіг.

Abstract. This article examines the relevance of digitalizing tax administration as one of the key approaches to improving the efficiency of the tax system and reducing the scale of the shadow economy without expanding the state's regulatory control. It is established that the digital transformation of the tax sector reshapes the traditional model of interaction between the state and taxpayers by promoting a service-oriented approach, simplifying administrative procedures, and enhancing the accessibility of public services. The study demonstrates that contemporary research has primarily focused on individual aspects of tax system digitalization, whereas the relationship between the development of digital services, the voluntary legalization of economic activity, and the reduction of the shadow economy requires comprehensive scientific substantiation. The purpose of the study is to determine the impact of tax administration digitalization on the processes of economic formalization by substantiating the role of digital services, information and communication technologies, and organizational and legal mechanisms in increasing voluntary tax compliance. It is emphasized that the implementation of electronic services, automated information processing, digital document management, and modern information systems contributes to greater transparency of fiscal processes, reduced administrative costs, and stronger incentives for conducting business activities legally. The study finds that the practical implementation of digital instruments, including the Taxpayer's Electronic Cabinet, software-based cash registers (software RROs), the Diia application, the Trembita interoperability system, the Vchasno electronic document exchange platform, the e-Excise system, and the Unified Account mechanism, improves the quality of tax administration, expands opportunities for electronic interaction, and minimizes the administrative burden on taxpayers. It is determined that the current organizational and legal framework for the digital transformation of the tax sector creates appropriate conditions for the functioning of electronic document management, digital identification, an integrated information environment, and the harmonization of the national tax system with European principles of digital governance. It is substantiated that further development of tax administration digitalization should focus on expanding the functional capabilities of digital services, integrating state information resources, strengthening cybersecurity, and enhancing users' digital competencies. These measures

will facilitate the voluntary formalization of economic activity, strengthen public trust in state institutions, and improve the overall effectiveness of tax administration.

Keywords: *digitalization, tax administration, shadow economy reduction, digital services, e-government, tax system, electronic document management.*

Постановка проблеми. Цифровізація податкового адміністрування поступово змінює інструменти до забезпечення прозорості фіскальних процесів і виконання податкових зобов'язань. Використання електронних сервісів спрощує взаємодію платників податків із державою, скорочуючи адміністративні витрати та, як наслідок, підвищуючи привабливість легального ведення господарської діяльності. Відповідно акцент переноситься із посилення контрольних процедур на створення зручного цифрового середовища, що, своєю чергою, формує передумови для добровільної детінізації економіки. Розвиток сучасних цифрових інструментів супроводжується удосконаленням організаційно-правового забезпечення податкового адміністрування, забезпечуючи вищий рівень відкритості, достовірності інформації та якості публічних сервісів. Саме тому наукового обґрунтування потребують механізми використання цифрових технологій як інструменту скорочення масштабів тіньової економіки без розширення контрольного впливу держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми підвищення ефективності податкового адміністрування, забезпечення прозорості фіскальних процесів і скорочення масштабів тіньового сектору економіки останніми роками посідають вагомe місце у працях науковців. Так, актуальні питання цифровізації податкової системи як інструменту скорочення масштабів тіньової економіки висвітлюють М. Хмиз, С. Петков, З. Миляник, Ю. Мазур, Р. Козяр, В. Гудима та І. Проць [1]. Л. Юрчишена та А. Криворучко аналізують вплив цифровізації на детінізацію економіки України та удосконалення механізмів податкового адміністрування [2]. Практичні аспекти використання сучасних цифрових рішень розкриває Ю. Голинський, який здійснив класифікацію цифрових інструментів податкового адміністрування та визначив основні проблеми їх упровадження [3]. Конкретизацію функціональних можливостей цифрової трансформації податкової сфери здійснено у роботі Є. Ерфан, де доведено позитивний вплив електронних сервісів на підвищення ефективності податкового адміністрування та якості обслуговування платників податків [4]. Сучасний етап розвитку цифровізації податкових процесів досліджують N. Rushchyshyn, T. Medynska, S. Starodub, які акцентують увагу на використанні цифрових технологій для запобігання податковому шахрайству та подальшій інтеграції податкової системи України до міжнародних цифрових стандартів [5].

Проведений аналіз наукових праць свідчить, що сучасні дослідження переважно зосереджені на окремих напрямках цифрової трансформації податкового адміністрування, тоді як недостатньо комплексно розкрито взаємозв'язок між розвитком цифрових сервісів, спрощенням адміністративних процедур та добровільною детінізацією економіки без посилення контрольного впливу держави.

Мета статті полягає в дослідженні впливу цифровізації податкового адміністрування на детінізацію економіки шляхом обґрунтування ролі цифрових сервісів, інформаційно-комунікаційних технологій та організаційно-правових

механізмів у підвищенні добровільного виконання податкових зобов'язань без посилення контрольного впливу держави.

Виклад основного матеріалу. Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій формує основу підвищення ефективності податкової системи. Відповідно прозорість фіскальних процесів, забезпечувана цифровими рішеннями, сприяє поступовому скороченню масштабів тіньової економіки. Використання електронних сервісів, автоматизованого опрацювання інформації та аналітичних інструментів спрощує виконання податкових обов'язків, водночас роблячи адміністративні процедури доступнішими для платників. Довіра між державою та бізнесом зміцнюється завдяки зменшенню бюрократичних бар'єрів і кількості безпосередніх контактів із контролюючими органами [2, с. 318].

З огляду на зазначене цифровізація податкових процесів змінює характер взаємодії між державою та платниками. Основний акцент переноситься на розвиток якісного цифрового сервісу, залишаючи контрольні функції допоміжним елементом системи. Електронні сервіси скорочують витрати часу на виконання адміністративних процедур, унаслідок чого підприємства зменшують організаційні витрати. Добровільний вихід суб'єктів господарювання з тіньового сектору стає економічно доцільнішим, тому що легальна діяльність забезпечує простіші умови ведення бізнесу. Цифрові рішення, одночасно зменшуючи кількість технічних помилок під час подання звітності, підвищують рівень податкової дисципліни, а електронна взаємодія між державою та платниками поступово перетворюється на сервісну модель, посилюючи партнерські відносини та мотивацію до добровільного виконання податкових зобов'язань.

Практика використання цифрових інструментів підтверджує їхню здатність забезпечувати детінізацію економіки без розширення контрольного впливу. Так, функціонування системи «Електронний кабінет платника» спрощує подання звітності, отримання довідок і проведення розрахунків із бюджетом, істотно скорочуючи адміністративні витрати бізнесу (<https://cabinet.tax.gov.ua>). Програмні реєстратори розрахункових операцій роблять фіксацію господарських операцій доступнішою для підприємців, усуваючи потребу у дорогому спеціалізованому обладнанні та стимулюючи легальне проведення розрахунків (<https://tax.gov.ua/baneryi/programni-rro/>). Державний застосунок «Дія» забезпечує дистанційне отримання адміністративних послуг, зменшуючи часові витрати суб'єктів господарювання та спрощуючи офіційне ведення підприємницької діяльності (<https://diia.gov.ua>). Перелічені цифрові інструменти демонструють, що підвищення прозорості забезпечується переважно через спрощення процедур і розширення цифрових можливостей користувачів.

Важливою складовою цифрової трансформації залишається безперервне функціонування електронної інфраструктури податкової служби. На початку 2026 року ДПС забезпечила роботу Електронного кабінету, Єдиного реєстру податкових накладних та інших цифрових сервісів після завершення регламентних робіт, підтримуючи безперервність електронного документообігу для платників податків. У червні 2026 року, незважаючи на технічні перебої, функціонування інформаційних систем було оперативно відновлено, а обробка електронних документів продовжилася у штатному режимі, що підтверджує високий рівень цифрової стійкості податкової інфраструктури, яка забезпечує безперервність адміністративних процесів без застосування додаткових контрольних процедур [6].

Подальший розвиток цифровізації орієнтується на максимальне спрощення взаємодії платників податків із державою. Так, у квітні 2026 року Державна податкова служба інтегрувала нову електронну послугу до застосунку «Дія», що дозволяє автоматизувати включення неприбуткових організацій до відповідного Реєстру на підставі модельного статуту. Тривалість надання адміністративної послуги скорочується до 1–2 робочих днів, а кількість документів, які необхідно подавати заявнику, істотно зменшується. Автоматизація процедур, знижуючи адміністративне навантаження на заявників, підвищує привабливість офіційної взаємодії з державою та створює додаткові передумови для добровільної легалізації економічної діяльності без посилення контрольного впливу [7].

Організаційно-правове забезпечення цифрової трансформації податкової системи посідає визначальне місце у її модернізації. Використання сучасних інформаційних систем удосконалює процес управління податковими надходженнями, одночасно забезпечуючи якісну інформаційну підтримку діяльності органів державного фінансового контролю, що створює можливість для оперативного накопичення, систематизації та аналітичного опрацювання податкових даних, унаслідок чого підвищується обґрунтованість управлінських рішень. Цифрові технології вдосконалюють структуру податкової звітності, забезпечуючи точніше відображення фінансової інформації платників. Електронна взаємодія між державними органами та суб'єктами господарювання покращує якість адміністративного обслуговування, скорочуючи тривалість виконання податкових процедур. Ефективність адміністрування податків підвищується, що супроводжується поступовим скороченням масштабів тіньової економіки [1, с. 1013].

Цифрова трансформація податкового адміністрування в Україні забезпечує формування сучасної системи інформаційної взаємодії між державою та платниками податків. Створений комплекс цифрових інструментів, охоплюючи основні адміністративні процедури, істотно підвищує результативність податкового адміністрування. Прозорість фіскальних процесів посилюється, водночас скорочуючи інформаційну асиметрію між учасниками податкових відносин. Використання електронних ресурсів спрощує виконання податкових обов'язків і, унаслідок цього, зменшує часові та організаційні витрати платників. Якість взаємодії між державними органами та суб'єктами господарювання зростає, створюючи сприятливі умови для поступового скорочення масштабів тіньової економіки без розширення контрольного впливу [3, с. 182]. Цифровізація податкового середовища змінює механізми економічної мотивації суб'єктів господарювання. Визначальне значення при цьому має створення комфортного цифрового середовища для виконання податкових обов'язків, а не збільшення кількості контрольних процедур. Платник податків користується електронними сервісами, мінімізуючи адміністративні бар'єри та непродуктивні витрати часу. Легальна підприємницька діяльність стає простішою, у результаті чого економічна привабливість тіньових схем поступово зменшується. Цифрові сервіси забезпечують єдині правила взаємодії, одночасно гарантуючи рівний доступ до адміністративних послуг незалежно від масштабу бізнесу. Детінізація економіки ґрунтується на зацікавленості платників у використанні зручних електронних механізмів, що зрештою підвищує рівень добровільного виконання податкових зобов'язань.

Практичну реалізацію цифровізації податкового адміністрування забезпечує використання єдиного рахунку для сплати податків, зборів та єдиного внеску. Платник податків, використовуючи цей механізм, може здійснювати перерахування коштів одним платіжним документом замість оформлення окремих платежів, що скорочує часові витрати та спрощує виконання податкових зобов'язань. Державна податкова служба зазначає, що застосування єдиного рахунку дає можливість зменшити витрати на формування платіжних документів і спростити процес сплати платежів, контроль за якими покладено на ДПС [8].

Цифрові сервіси у сфері податкового адміністрування виступають одним із визначальних чинників модернізації фіскальної системи України. Їх функціонування, поєднуючи технологічні та організаційні складові, сприяє зміцненню податкової дисципліни. Адміністративне навантаження на платників скорочується і, як наслідок, виконання податкових процедур потребує менших витрат часу та ресурсів. Податкова система адаптується до європейських принципів цифрового врядування, паралельно забезпечуючи умови для економічного розвитку в середовищі глобалізаційних змін. Реалізація принципів відкритості, прозорості та доступності публічних послуг відбувається через використання електронних сервісів. Довіра до державних інституцій зміцнюється, формуючи стійкі передумови для добровільної детінізації економічної діяльності й підвищення ефективності податкового адміністрування [4, с. 43].

Цифровізація податкових процесів в Україні посідає важливе місце у вдосконаленні механізмів протидії податковим правопорушенням і підвищенні результативності фіскальної політики. Використання сучасних електронних сервісів, поєднуючись з автоматизованим опрацюванням інформації, забезпечує своєчасне виявлення ризикових операцій. Обмін податковими даними між інформаційними системами підвищує достовірність обліку і, у результаті цього, звужує можливості для приховування господарських операцій. Корупційні ризики поступово скорочуються, тому що цифрові процедури мінімізують вплив людського чинника під час адміністрування податків. Тому подальший розвиток цифрової трансформації потребує зміцнення кіберзахисту, підвищення цифрової компетентності користувачів і гармонізації національної податкової системи з міжнародними стандартами, створюючи стійкі передумови для її довгострокового розвитку [5, с. 44].

Цифровізація податкової сфери забезпечує легалізацію економічної діяльності переважно через спрощення адміністративних процедур. Суб'єкти господарювання використовують електронні сервіси, скорочуючи витрати часу на виконання податкових формальностей. Автоматизоване опрацювання інформації підвищує якість адміністративних рішень, одночасно усуваючи дублювання окремих процедур. Цифрові сервіси забезпечують рівні умови доступу до податкових послуг незалежно від масштабу підприємства чи місця здійснення діяльності. Добровільна детінізація економіки посилюється, що зрештою створює стійкі стимули для легального ведення господарської діяльності. Як приклад впровадження ефективних цифрових інструментів наведемо запуск еАкцизу. Система забезпечуватиме електронний обіг акцизних марок, одночасно здійснюючи цифрове відстеження підакцизної продукції та зменшуючи можливості для її нелегального обігу [9]. Взаємодію державних інформаційних систем забезпечує система «Трембіта», скорочуючи потребу у повторному поданні

документів громадянами та бізнесом і прискорюючи міжвідомчий обмін даними (<https://trembita.gov.ua>). Інтеграція державних реєстрів зменшує адміністративні витрати, водночас підвищуючи достовірність інформації. Саме автоматизація інформаційних процесів створює умови для скорочення масштабів тіньової економіки без розширення контрольного впливу.

Що стосується законодавства, то Податковий кодекс України [10] визначає правові засади цифрової взаємодії платників податків із контролюючими органами. Електронний кабінет функціонує як інтегроване інформаційно-телекомунікаційне середовище, забезпечуючи дистанційну реалізацію прав і виконання податкових обов'язків. Його функціональні можливості охоплюють електронну звітність, обмін документами та доступ до податкової інформації. Адміністративні витрати платників унаслідок цього скорочуються. Взаємодія реалізується через вебпортал, програмні інтерфейси, електронні реєстри та інформаційні системи, утворюючи єдиний цифровий простір для обробки податкової інформації. Оперативність інформаційного обміну підвищується, що, своєю чергою, забезпечує більшу достовірність даних і скорочує кількість технічних помилок.

Поряд з тим, Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV [11] визначає правові засади використання електронних документів і цифрового документообігу. Юридична рівнозначність електронних і паперових документів забезпечується законодавчо, створюючи належні умови для цифрової взаємодії між учасниками економічних відносин. Електронний документообіг скорочує часові витрати на виконання управлінських процедур і водночас прискорює інформаційний обмін. Документування господарських операцій стає прозорішим, унаслідок чого адміністративні бар'єри поступово зменшуються. Відтак цифрове оформлення документів сприяє легалізації економічної діяльності, мінімізуючи потребу у додаткових контрольних процедурах.

Правове регулювання цифрової взаємодії переносить акцент на достовірність інформації, сформованої під час здійснення господарських операцій. Електронні документи супроводжують фінансові процеси, забезпечуючи їх безперервну простежуваність. Первинні дані фіксуються безпосередньо в момент проведення операції і, завдяки цьому, відпадає необхідність багаторазового подання однакової інформації. Адміністративні витрати бізнесу скорочуються, одночасно підвищуючи якість бухгалтерського й податкового обліку. Прозорість інформаційних потоків формує економічну зацікавленість у добровільному виконанні законодавчих вимог. Масштаби тіньової діяльності поступово скорочуються, що зрештою забезпечує стійкі результати без розширення контрольного впливу держави.

Практичну ефективність цифрового документообігу підтверджує функціонування системи «Вчасно» (<https://vchasno.ua>). Платформа забезпечує електронний обмін документами між підприємствами, скорочуючи витрати часу та фінансових ресурсів на їх оформлення. Дистанційне підписання документів спрощує сервіс «Дія», забезпечуючи використання кваліфікованого електронного підпису без окремого фізичного носія (<https://diia.gov.ua/services/pidpisannya-dokumentiv>). Використання зазначених цифрових рішень підвищує відкритість інформаційного середовища і, як наслідок, скорочує адміністративні витрати для

держави та бізнесу зокрема. Тому добровільне дотримання встановлених правил підтримується спрощенням процедур, а не збільшенням кількості перевірок.

Натомість Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 № 2155-VIII [12] регламентує використання електронної ідентифікації, електронного підпису та довірчих послуг. Надійне підтвердження особи забезпечується цифровими механізмами, мінімізуючи ризики неправомірного використання персональних даних. Юридично значущі дії виконуються дистанційно і при цьому зберігається належний рівень інформаційної безпеки. Електронна ідентифікація спрощує взаємодію між державою, бізнесом і громадянами, підвищуючи ефективність цифрових сервісів. Довірчі послуги гарантують цілісність електронного документообігу, формуючи стабільні умови для легального здійснення економічної діяльності. Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1467-р та продовжена до 2030 року [13], визначає довгострокові орієнтири модернізації державних фінансів. Її положення розвиває Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки, закріплюючи цифровізацію як основу прозорого та ефективного управління державними фінансами. Документ передбачає розвиток централізованої інформаційної інфраструктури, хмарних технологій і публічних API. Інформаційно-аналітична система LOGICA удосконалюється, одночасно забезпечуючи автоматизацію бюджетних і фінансових процесів. Цифрові рішення поширюються на податкову, митну та казначейську сфери і внаслідок цього можливості для приховування фінансових операцій поступово звужуються. Приватна хмарна інфраструктура та операційний центр кібербезпеки підтримують безпечний обмін даними, створюючи необхідні умови для детінізації економіки через розвиток цифрових сервісів, а не через розширення контрольних повноважень.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що цифровізація податкової системи забезпечує підвищення прозорості фіскальних процесів, спрощення виконання податкових обов'язків та скорочення адміністративних витрат без розширення контрольного впливу держави. Результати дослідження підтверджують, що впровадження електронних сервісів, автоматизованого опрацювання даних, цифрового документообігу, електронної ідентифікації та інтегрованих інформаційних систем формує сучасну сервісно орієнтовану модель взаємодії між державою і платниками податків, підвищуючи рівень добровільного виконання податкових зобов'язань та зміцнюючи довіру до державних інституцій. При цьому аналіз нормативно-правового забезпечення засвідчує, що воно створює необхідні передумови для ефективного функціонування електронної податкової інфраструктури, гарантує юридичну визначеність цифрових процедур і сприяє гармонізації національної системи податкового адміністрування з європейськими принципами цифрового врядування. Відтак подальший розвиток цифровізації податкової сфери доцільно спрямовувати на розширення функціональних можливостей цифрових сервісів, інтеграцію державних інформаційних ресурсів, зміцнення кібербезпеки та підвищення цифрової компетентності користувачів, що забезпечить стале підвищення ефективності податкового адміністрування, посилення добровільної легалізації економічної діяльності й подальше скорочення масштабів тіньової економіки.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Хмиз М. Я., Петков С., Милянник З., Мазур Ю., Козяр Р., Гудима В., Проць І. Цифровізація податкової системи та податкове регулювання як інструмент боротьби з тіньовою економікою. *Path of Science*. 2023. № 9 (9). С. 1008–1014. DOI: <https://doi.org/10.22178/pos.96-13>.
2. Юрчишена Л. В., Криворучко А. С. Вплив цифровізації на детінізацію економіки та податкове адміністрування в Україні. *Modern Economics*. 2025. № 53. С. 309–319. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V53\(2025\)-43](https://doi.org/10.31521/modecon.V53(2025)-43).
3. Голинський Ю. О. Цифрові інструменти та технології в системі податкового адміністрування України: аналіз, класифікація та проблеми впровадження. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2025. № 84. С. 178–183. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-84-21>.
4. Ерфан Є. А. Ефективність електронних сервісів в системі податкового адміністрування. *Український економічний часопис*. 2025. № 9. С. 38–42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-9-6>.
5. Rushchyshyn N., Medynska T., Starodub S. Modern trends in the digitalization of taxation processes in Ukraine in the context of fraud prevention. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2026. № 85. С. 39–46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2026-85-04>.
6. Спостерігається затримка в роботі деяких систем – ДПС працює над стабілізацією роботи. *Державна податкова служба України*. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/1019114.html> (дата звернення: 09.09.2026).
7. ДПС долучилася до нової послуги в Дії – онлайн реєстрації громадських організацій. *Державна податкова служба України*. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/1003226.html> (дата звернення: 09.09.2026).
8. Єдиний рахунок: зручний спосіб для сплати податків та зборів. *Державна податкова служба України*. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/1005053.html> (дата звернення: 09.09.2026).
9. Q&A: Що таке еАкциз – все про реформу боротьби з «тіньовим» ринком тютюну та алкоголю. *Міністерство цифрової трансформації України*. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/how-tos/qa-shcho-take-eaktsyz-vse-pro-reformu-borotby-z-tinyovym-rynkom> (дата звернення: 09.09.2026).
10. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 09.09.2026).
11. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 09.09.2026).
12. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 09.09.2026).
13. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки та затвердження операційного плану заходів з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.02.2026 № 217-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217-2026-%D1%80#Text> (дата звернення: 09.09.2026).

REFERENCES

1. Khmyz, M. Ya., Pietkov, S., Mylianyk, Z., Mazur, Yu., Koziar, R., Hudyma, V., & Prots, I. (2023). Tsyfrovizatsiia podatkovoi systemy ta podatkovye rehuliuвання yak instrument borotby z tinovoiu ekonomikoiu [Digitalization of the tax system and tax regulation as a tool for combating the shadow economy]. *Path of Science*, 9(9), 1008–1014. <https://doi.org/10.22178/pos.96-13>
2. Yurchyshena, L. V., & Kryvoruchko, A. S. (2025). Vplyv tsyfrovizatsii na detinizatsiiu ekonomiky ta podatkovye administruvannya v Ukraini [The impact of digitalization on the de-shadowing of the economy and tax administration in Ukraine]. *Modern Economics*, 53, 309–319. [https://doi.org/10.31521/modecon.V53\(2025\)-43](https://doi.org/10.31521/modecon.V53(2025)-43)
3. Holynskiy, Yu. O. (2025). Tsyfrovii instrumenty ta tekhnolohii v systemi podatkovoho administruvannya Ukrainy: Analiz, klasyfikatsiia ta problemy vprovadzhennia [Digital tools and technologies in the tax administration system of Ukraine: Analysis, classification and implementation problems]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 84, 178–183. <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-84-21>
4. Erfan, Ye. A. (2025). Efektyvnist elektronnykh servisiv v systemi podatkovoho administruvannya [Efficiency of electronic services in the tax administration system]. *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys*, 9, 38–42. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-9-6>
5. Rushchyshyn, N., Medynska, T., & Starodub, S. (2026). Modern trends in the digitalization of taxation processes in Ukraine in the context of fraud prevention. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 85, 39–46. <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2026-85-04>
6. State Tax Service of Ukraine. (2026). *Sposterihaetsia zatrymka v roboti deiakykh system – DPS pratsiuie nad stabilizatsiiei roboty* [Delays are observed in the operation of some systems – the State Tax Service is working to stabilize operations]. Retrieved September 9, 2026, from <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/1019114.html>
7. State Tax Service of Ukraine. (2026). *DPS doluchylasia do novoi posluhy v Dii – onlain reiestratsii hromadskykh orhanizatsii* [The State Tax Service joined a new service in Diia – online registration of public organizations]. Retrieved September 9, 2026, from <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/1003226.html>
8. State Tax Service of Ukraine. (2026). *Yedynyi rakhunok: Zruchnyi sposib dlia splaty podatkov ta zboriv* [Single account: A convenient way to pay taxes and fees]. Retrieved September 9, 2026, from <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/1005053.html>
9. Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (2026). *Q&A: Shcho take eAktsyz – vse pro reformu borotby z «tinovym» rynkom tiutiunu ta alkoholiu* [Q&A: What is eExcise – everything about the reform to combat the shadow market of tobacco and alcohol]. Retrieved September 9, 2026, from <https://thedigital.gov.ua/news/how-tos/qa-shcho-take-eaktsyz-vse-pro-reformu-borotby-z-tinyovym-rynkom>
10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Podatkovyi kodeks Ukrainy* [Tax Code of Ukraine] (No. 2755-VI, December 2, 2010). Retrieved September 9, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003). *Pro elektronni dokumenty ta elektronnyi dokumentoobih* [On electronic documents and electronic document management] (Law of Ukraine No. 851-IV, May 22, 2003). Retrieved September 9, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
12. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). *Pro elektronnu identyfikatsiiu ta elektronni dovirchi posluhy* [On electronic identification and electronic trust services] (Law of Ukraine No. 2155-VIII, October 5, 2017). Retrieved September 9, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
13. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2026). *Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2026–2030 roky ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii* [On approval of the Strategy for reforming the public finance management system for 2026–2030 and approval of the operational action plan for its implementation] (Order No. 217-r, February 25, 2026). Retrieved September 9, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217-2026-%D1%80#Text>

Received (надійшла до редакції): 20.07.2026

Accepted (прийнята до друку): 10.09.2026

Published (опублікована): 15.09.2026